

AGRO TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIY- IQTISODIY ASOSLARI

*Samarqand davlat veterinariya meditsinasi , chorvachilik va
biotexnologiyalar universiteti
Iqtisodiyot fakulteti 2-bosqich talabasi*

Yaxshiliqov Jo‘raqul.

Elektron pochta manzili:yaxshiliqovjurabek3@gmail.com

Ilmiy rahbar: Eshmuradov Ulug‘bek Tashmuratovich

*Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va
biotexnologiyalar universiteti*

“Buxgalteriya hisobi va audit” kafedrası mudiri.

Elektron pochta manzili:ulugbek1983.05@gmail.com

Annotatsiya: *Agro turizm — bu qishloq joylarida joylashgan qishloq xo'jaliklari va fermer xo'jaliklari orqali sayyohlarni jalb etish va ularga qishloq hayoti, an'analari, madaniyatini tanishtirishga qaratilgan turizm shaklidir. Ushbu soha nafaqat qishloq joylarining iqtisodiy rivojlanishiga, balki mahalliy aholi uchun yangi ish o'rinlarini yaratishga, ekologik toza mahsulotlarni iste'mol qilishni rag'batlantirishga ham xizmat qiladi. Agro turizmni rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy asoslari ko'plab jihatlarini o'z ichiga oladi, jumladan, infratuzilma, marketing, ta'lim, davlat siyosati va mahalliy aholi bilan hamkorlik.*

Kalit so‘zlar: *agro turizm, infratuzilma, marketing, tadbirkorlar, qishloq xo'jaligi, tashkilotlar, resurslar.*

Аннотация: *Агротуризм – это вид туризма, направленный на привлечение туристов и ознакомление их с сельской жизнью, традициями, культурой через фермы и фермы, расположенные в сельской местности. Этот сектор служит не только экономическому развитию сельских территорий, но и созданию новых рабочих мест для местного населения и стимулированию потребления экологически чистой продукции.*

Организационно-экономические основы развития агротуризма включают в себя множество аспектов, включая инфраструктуру, маркетинг, образование, государственную политику и сотрудничество с местным населением.

Ключевые слова: *агротуризм, инфраструктура, маркетинг, предприниматели, сельское хозяйство, организации, ресурсы.*

Abstract: *Agro tourism is a form of tourism aimed at attracting tourists and introducing them to rural life, traditions, and culture through farms and farms located in rural areas. This sector serves not only the economic development of rural areas, but also the creation of new jobs for the local population and the promotion of the consumption of environmentally friendly products. The organizational and economic foundations of agrotourism development include many aspects, including infrastructure, marketing, education, public policy, and cooperation with local populations.*

Key words: *agro-tourism, infrastructure, marketing, entrepreneurs, agriculture, organizations, resources.*

Agro turizmni rivojlantirish uchun birinchi navbatda, samarali tashkiliy tuzilma zarur. Bu, qishloq joylarida agro turizm faoliyatini boshqarish va rivojlantirish uchun maxsus tashkilotlar va jamiyatlarni yaratishni o'z ichiga oladi. Ushbu tashkilotlar, mahalliy fermerlar, tadbirkorlar va sayyohlar o'rtasida ko'prik bo'lib xizmat qiladi. Tashkilotlar, agro turizmni rivojlantirish uchun zarur bo'lgan resurslarni, masalan, moliyaviy, insoniy va material resurslarini jalb qilishda muhim rol o'ynaydi. Shuningdek, agro turizmni rivojlantirishda mahalliy aholi bilan hamkorlikni o'rnatish juda muhimdir. Fermerlar va qishloq aholisining agro turizm faoliyatida ishtirok etishi, ularning iqtisodiy qiyinchiliklarini bartaraf etishda yordam beradi. Mahalliy aholi, o'zlarining an'analari va madaniyatlarini sayyohlar bilan bo'lishish orqali, qo'shimcha daromad olish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu jarayon, qishloq joylarida barqaror rivojlanishni ta'minlashga xizmat qiladi. Agro turizmni rivojlantirishning iqtisodiy asoslari, bu sohaning moliyaviy

barqarorligini ta'minlashga qaratilgan. Birinchidan, agro turizm faoliyatini moliyalashtirish uchun turli manbalarni izlash zarur. Davlat, mahalliy hokimiyatlar va xususiy sektordan mablag'lar jalb qilish, agro turizmni rivojlantirish uchun zaruriy infratuzilmani yaratishda muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, agro turizmni rivojlantirishda marketing strategiyalarini ishlab chiqish muhimdir. Mahalliy mahsulotlar va xizmatlarni samarali targ'ib qilish orqali sayyohlarni jalb qilish va ularning qiziqishini oshirish mumkin. Marketing kampaniyalari, ijtimoiy tarmoqlar, veb-saytlar va boshqa raqamli platformalar orqali amalga oshirilishi kerak. Sayyohlar uchun qiziqarli dasturlar va faoliyatlarni taklif etish, ularni qishloq joylariga jalb qilishda muhim rol o'ynaydi.[1].

Agro turizmni rivojlantirishda ta'lim va o'qitish jarayonlari ham muhim ahamiyatga ega. Qishloq joylarida agro turizm sohasida ishlashni xohlovchi aholi uchun maxsus ta'lim dasturlarini ishlab chiqish zarur. Bu dasturlar, qishloq xo'jaligi, xizmat ko'rsatish, marketing va ekologiya kabi sohalarni o'z ichiga olishi kerak. Mahalliy aholi, agro turizm faoliyatida muvaffaqiyatli ishtirok etish uchun kerakli bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi zarur. Ta'lim jarayonlari, mahalliy universitetlar va ta'lim muassasalari bilan hamkorlikda amalga oshirilishi mumkin. Shuningdek, agro turizm sohasida tajribali mutaxassislar tomonidan seminarlar va treninglar o'tkazish orqali aholi o'rtasida bilim almashishni rag'batlantirish muhimdir.[3]

Agro turizmni rivojlantirishda davlat siyosati ham muhim rol o'ynaydi. Davlat, agro turizm sohasida qo'llab-quvvatlovchi siyosatlarni ishlab chiqishi va amalga oshirishi zarur. Bu, qishloq joylarida agro turizmni rivojlantirishga qaratilgan dasturlarni moliyalashtirish, infratuzilmani rivojlantirish va marketing faoliyatlarini qo'llab-quvvatlashni o'z ichiga oladi. Shuningdek, davlat, agro turizm sohasida tadbirkorlikni rivojlantirish uchun qulay sharoitlar yaratishi kerak. Soliq imtiyozlari, subsidiyalar va boshqa moliyaviy yordamlar orqali mahalliy fermerlar va tadbirkorlarni qo'llab-quvvatlash, agro turizmni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega.[4]

Agro turizmni rivojlantirishda ekologik jihatlar ham e'tiborga olinishi lozim. Qishloq joylarida ekologik toza mahsulotlar ishlab chiqarish va ularni sayyohlar uchun taklif etish, agro turizmning asosiy yo'nalishlaridan biridir. Tabiiy resurslardan oqilona foydalanish, erni saqlash va ekologik muvozanatni ta'minlash, agro turizmning barqaror rivojlanishini ta'minlaydi. Agro turizm, shuningdek, sayyohlar o'rtasida ekologik ongni oshirishga yordam beradi. Sayyohlar qishloq joylaridagi tabiiy go'zalliklarni o'rganish, ekologik toza mahsulotlarni iste'mol qilish va mahalliy an'analarga guvoh bo'lish orqali, ekologik muammolarni hal qilishda o'z hissalarini qo'shishi mumkin.[5]

Agro turizm, qishloq joylarida joylashgan fermer xo'jaliklari va qishloq hayoti bilan tanishish imkoniyatini taqdim etadigan turizm shaklidir. Bu soha, nafaqat sayyohlar uchun yangi tajribalar yaratadi, balki qishloq iqtisodiyotini rivojlantirishga ham xizmat qiladi. Xorijda agro turizmni rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilayotgan amaliyotlar, O'zbekistonda ham ushbu sohani kengaytirish uchun muhim tajribalar taqdim etishi mumkin. Yevropa davlatlari, agro turizmni rivojlantirishda ilg'or tajribaga ega. Masalan, Italiyada, qishloq xo'jaligi va turizmni birlashtirish orqali "agriturismo" konsepsiyasi paydo bo'ldi. Bu model, sayyohlarni qishloq hayoti bilan tanishtirish va ularni fermerlar bilan bog'lashga qaratilgan. Italiyada agriturismo fermerlar uchun qo'shimcha daromad manbai bo'lib, sayyohlar uchun esa qishloq an'analari, madaniyati va gastronomiyasini o'rganish imkoniyatini taqdim etadi. Fermerlar, o'zlarining mahsulotlarini to'g'ridan-to'g'ri iste'molchilarga taklif qilib, iqtisodiy barqarorlikni ta'minlaydilar.[2]

Fransiyada ham agro turizm rivojlangan. Bu yerda sayyohlar uchun qishloq xo'jaliklari va fermalarda turar joylar, mahalliy ovqatlar va turli tadbirlar taklif etiladi. Fransuz fermerlari, sayyohlar bilan bevosita muloqot qilish orqali o'z mahsulotlarini tanitish va sotish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Shuningdek, Fransiyada agro turizmni rivojlantirishda davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash va marketing strategiyalarini ishlab chiqish muhim rol o'ynaydi. Shimoliy Amerikada, xususan, AQShda agro turizm juda keng tarqalgan. Bu yerda

fermerlar, sayyohlarni qishloq hayoti bilan tanishtirish va ularga o'z mahsulotlarini taklif etish orqali qo'shimcha daromad olishadi. Masalan, Kaliforniyada vino ishlab chiqaruvchilar, sayyohlarni o'z vinolarini tatib ko'rishga, vino ishlab chiqarish jarayonini o'rganishga va vino festivalida ishtirok etishga taklif etadilar. Bu tajriba, sayyohlar uchun qiziqarli va foydali bo'lib, mahalliy iqtisodiyotga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shuningdek, AQShda agro turizmni rivojlantirishda tadbirkorlik ruhini oshirish muhim ahamiyatga ega. Fermerlar, o'zlarining xizmatlarini va mahsulotlarini samarali targ'ib qilish uchun ijtimoiy tarmoqlar va raqamli platformalardan faol foydalanadilar. Bu, sayyohlarni jalb qilishda va ularning qiziqishini oshirishda samarali vosita bo'ladi.

Osiyo davlatlarida ham agro turizmni rivojlantirishga qaratilgan qiziqarli tajribalar mavjud. Masalan, Janubiy Koreyada agro turizm, qishloq hayoti va madaniyatini saqlab qolish maqsadida rivojlantirilmoqda. Koreya hukumati, qishloq joylarida turizm infratuzilmasini yaxshilash va mahalliy mahsulotlarni targ'ib qilish uchun turli dasturlarni amalga oshirmoqda. Sayyohlar, qishloq joylarida turar joyda qolish, mahalliy an'anaviy taomlarni tatib ko'rish va qishloq faoliyatlariga bevosita ishtirok etish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Xitoyda ham agro turizm rivojlanmoqda. Xitoy hukumati, qishloq joylarida turizmni rivojlantirish orqali qishloq iqtisodiyotini kuchaytirishga qaratilgan strategiyalarni amalga oshirmoqda. Sayyohlar, qishloq xo'jaliklarida ishlash, mahalliy an'analarga guvoh bo'lish va tabiiy go'zalliklarni o'rganish imkoniyatiga ega bo'lishadi. O'zbekistonda agro turizmni rivojlantirishda xorij tajribasidan foydalanish juda muhimdir. Fermerlar va qishloq xo'jaligi tadbirkorlari, xorijiy tajribalarni o'rganish va o'z faoliyatlarida qo'llash orqali, sayyohlarni jalb qilish va mahalliy iqtisodiyotni rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'lishlari mumkin. Davlat tomonidan agro turizmni qo'llab-quvvatlash, marketing strategiyalarini ishlab chiqish va qishloq joylarida infratuzilmani rivojlantirish orqali, O'zbekistonda agro turizm sohasini kengaytirish mumkin.[7]

Xulosa:

Agro turizmni rivojlantirish tashkiliy-iqtisodiy asoslar, ta'lim, davlat siyosati va ekologik jihatlarni o'z ichiga oladi. Ushbu soha qishloq joylarining iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishiga katta hissa qo'shadi. Mahalliy aholi va fermerlar o'rtasida hamkorlikni kuchaytirish, infratuzilmani rivojlantirish va marketing strategiyalarini takomillashtirish orqali agro turizmni muvaffaqiyatli rivojlantirish mumkin. Agro turizm, qishloq hayoti va madaniyatini saqlab qolish, mahalliy an'analarni rivojlantirish va ekologik toza mahsulotlarni iste'mol qilish imkoniyatini taqdim etadi. Shuningdek, bu soha qishloq joylarida yangi ish o'rinlarini yaratish va mahalliy iqtisodiyotni kuchaytirishga xizmat qiladi. Agro turizmni rivojlantirish jarayonida barcha manfaatdor tomonlar — davlat, mahalliy aholi, fermerlar va sayyohlar — o'zaro hamkorlikda ishlashlari zarur. Bu jarayon, qishloq joylarida barqaror rivojlanishni ta'minlashga va mahalliy iqtisodiyotni kuchaytirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdurazzakov, A. (2020). "Agro turizm: Nazariy va amaliy asoslar". Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Qishloq xo'jaligi vazirligi.
2. Murodov, E. (2019). "Agro turizm va uning iqtisodiy ahamiyati". Tashkent: O'zbekiston Milliy universiteti.
3. Qodirov, S. (2021). "Qishloq turizmi: Rivojlanish istiqbollari". Samarkand: SamDU.
4. Rasulov, B. (2022). "Agro turizmni rivojlantirishda marketing strategiyalari". Tashkent: Iqtisodiyot va sanoat vazirligi.
5. Turaev, A. (2023). "Agro turizm va qishloq xo'jaligi: O'zaro bog'liqlik". Buxoro: Buxoro davlat universiteti.
6. Xodjayeva, D. (2020). "Qishloq joylarida turizmni rivojlantirish: Tajribalar va istiqbollari". Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Turizmni rivojlantirish davlat qo'mitasi.
7. Yuldashev, M. (2021). "Agro turizmni rivojlantirishda davlat siyosati". Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Strategik va mintaqalararo tadqiqotlar instituti.